

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2017/25458
Karar No.	2017/15540
Tarihi:	12.10.2017

<u>İlgili Kanun / Madde</u>
6356 S. STİSK/34, 42,43

- **İŞLETME**
- **TOPLU SÖZLEŞME YETKİSİ KAPSAMINDA BİRDEN FAZLA İŞYERİNİN BULUNMASI HALİNDE BAĞLI İŞYERİMİ İŞLETME Mİ OLDUĞUNUN TESPİTİNİN GEREKMEMESİ**

• **ÖZETİ** Toplu iş hukukunda bir toplu iş sözleşmesi ünitesi olan işletmeden söz edebilmek için kural olarak aynı işverene ait, aynı işkolunda yer alan işyerlerinin bulunması gereklidir. İşverenin işletme kapsamındaki işyerleri için ancak tek bir toplu iş sözleşmesi yapılabilir. Bu toplu iş sözleşmesi ise işletme toplu iş sözleşmesidir. Bu kural kamu düzenine ilişkin olup resen gözetilmelidir.

Mahkemece öncelikle davacının ... ve Sakarya'da yer alan işyerlerine ilişkin ... kayıtları, ticaret sicil kayıtları, ana sözleşme ile işyerlerindeki organizasyonu ve varsa işyerlerinin birbirleriyle ilgilerini gösterir yönetsel belgeler dosya kapsamına dahil edilmeli, burada yapılan işlerin bağımsız nitelikte olup olmadığı, sonucuna göre ortada tek bir işyeri ve ona bağlı yer mi, birden fazla işyeri mi olduğu, birden fazla işyeri mevcut ise bunun toplu iş hukuku anlamında aynı işkolunda yer alan işyerlerinden oluşan bir işletme mi olduğu, eğer işletme söz konusu ise bunun merkezinin neresi olduğu ortaya konulduktan sonra öncelikle yetkili mahkeme olup olunmadığı belirlenmelidir.

Bu noktada gerekirse keşif ve bilirkişi deliline de başvurularak sonuca gidilmelidir

MAHKEMESİ : ... BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ 24. HUKUK DAİRESİ

DAVA : Davacı, yetki tespiti kararının iptaline karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkemece, yetkisizlik kararı karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı davacı avukatı istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesi davacı avukatının istinaf başvurusunu esastan reddetmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi 24. Hukuk Dairesi'nin kararı süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, T.C. ... ve Bakanlığının kararı ile davalı sendikanın müvekkili şirkette Toplu İş Sözleşmesi yapmaya yetkili kılındığını, müvekkili şirketlerin aynı iş kollarında yer aldığından işletme toplu iş sözleşmesi kapsamına girdiğini, dolayısıyla davalı sendikanın müvekkili şirket ve bağlı iş yerlerinde üye çoğunluğunu sağlayamadığını, bu nedenle T.C. ... ve Bakanlığının 07/12/2016 tarih ve 24971 sayılı yetki tespiti kararının iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Bakanlık Vekili, 6356 sayılı kanunun 34/2. Maddesi gereğince bir tüzel kişinin aynı iş kolunda birden çok iş yerinin bulunduğu, iş yerlerinde toplu iş sözleşmesinin ancak işletme düzeyinde yapılabileceğinin düzenlendiğini, davalı sendika tarafından yetki tespiti başvurusu üzerine yapılan inceleme sonucunda 04/11/2016 başvuru tarihi itibarıyla işletmede 67 işçinin çalıştığı, 39 işçinin davalı sendikaya üye olduğu tespit edilerek olumlu yetki tespit yazısının taraflara gönderildiğini belirterek açılan davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı sendika vekili, davanın yetkisiz Mahkemede açıldığını, davacının iş yeri adresinin bağlı olduğu ... ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, ve İş Kurumu İl Müdürlüğü olduğunu, bu nedenle yetkili Mahkemenin ... İş Mahkemesi olduğunu, müvekkili sendikanın yasanın aradığı gerekli çoğunluğu sağladığını, davanın 6 iş günlük süre içerisinde yapılmadığını belirterek açılan davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

C) İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, davalı sendikanın yetki tespitine ilişkin başvurusu üzerine davalı bakanlık tarafından işletme düzeyinde toplu iş sözleşmesi yapmak için davalı sendikanın gerekli çoğunluğu sağladığına dair olumlu yetki tespit kararını verdiği, bu durumda bağlı veya bağımsız işyeri ile işletme düzeyinde yetki tespitinin işletme merkezinin bağlı bulunduğu ... ve İş Kurumu Müdürlüğü'nün bulunduğu yer mahkemesince değerlendirileceği davacının işletme düzeyinde yetki tespitinin işletme merkezinin bağlı bulunduğu ... ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün bulunduğu yer mahkemesince değerlendirileceği işletme merkezinin bağlı bulunduğu ... İş Kurumu İl Müdürlüğü'nün ... olduğu bu açıdan yetkili mahkemenin ... İş Mahkemeleri olduğu gerekçesiyle yetkisizlik kararı verilmiştir.

D) İstinaf:

Karara karşı davacı istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

E) Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesi'nce kararın usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle istinaf itirazlarının reddine karar verilmiştir.

F) Temyiz:

Kararı davacı taraf temyiz etmiştir.

G) Gerekçe:

1- 6356 sayılı Kanun'un 43. maddesinin 1. ve 2. fıkrası "(1) Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir. (2) İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde birinden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz." düzenlemesini içermektedir.

Buna göre itiraz dilekçesinin görevli makama kaydettirilmesi şarttır. Somut uyuşmazlıkta davacının itiraz dilekçesini süresinde görevli makama kaydettirip kaydettirmediği dosya içeriğinden anlaşılamamaktadır. Bunun öncelikle araştırılarak sonucuna göre değerlendirme yapılmalıdır.

2- Yukarıda fıkra göre yapılacak araştırma sonucunda itiraz dilekçesi süresinde kuruma kaydettirildiği anlaşılırsa;

Somut uyuşmazlıkta T.C. ... ve Bakanlığı tarafından davacı işverenin ... ve Sakarya'da bulunan işyerleri için işletme düzeyinde yetki tespiti yapılmıştır. Yargılama sonunda mahkemece işletme toplu iş sözleşmesi düzeyinde yetki verildiğinden, davacı işverenliğin işletme merkezinin bağlı olduğu İl ... Müdürlüğü ...'da olduğundan ... İş Mahkemesi'ne yetkisizlik kararı verilmiştir.

6356 sayılı Kanun'un 34. maddesinin 2. fıkrasında, "Bir gerçek ve tüzel kişiye veya bir kamu kurum ve kuruluşuna ait aynı işkolunda birden çok işyerinin bulunduğu işyerlerinde, toplu iş sözleşmesi ancak işletme düzeyinde yapılabilir." denilirken 4. fıkrasında ise, "İşletme toplu iş sözleşmesi yapılacak işyerlerinin aranılan niteliğe sahip olup olmadıklarına ilişkin uyuşmazlıklar, işletme merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemede onbeş gün içinde karara bağlanır. Kararın temyizi hâlinde Yargıtay onbeş gün içinde kesin olarak karar verir." düzenlemesi getirilmiştir.

Toplu iş hukukunda bir toplu iş sözleşmesi ünitesi olan işletmeden söz edebilmek için kural olarak aynı işverene ait, aynı işkolunda yer alan işyerlerinin bulunması gereklidir. İşverenin işletme kapsamındaki işyerleri için ancak tek bir toplu iş sözleşmesi yapılabilir. Bu toplu iş sözleşmesi ise işletme toplu iş sözleşmesidir. Bu kural kamu düzenine ilişkin olup resen gözetilmelidir.

Davacının yetki tespitine konu 3 işyeri bulunmaktadır. Bunlardan 1128627 sicil numaralı olan ...'da, 1007384 ve 1049239 sicil numaralı olanları Sakarya'da bulunmaktadır. Fakat davacının 1007384 sicil numaralı işyerinin yetki başvuru tarihinden önce 28.02.2011 tarihinde kanun kapsamından çıkarıldığı ve gayri faal olduğu dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Geriye yalnızca ...'da bulunan 1128627 sicil numaralı ve Sakarya'da bulunan 1049239 işyerleri kalmaktadır. Yetki döküm belgesine göre ...'da bulunan işyerinde iki kişi çalışmakta olup ... sicil koduna göre burası İş Kolları Yönetmeliği'nin 10 sıra numaralı "Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar" işkolunda "7022" koduyla "İşletme ve diğer idari danışmanlık faaliyetleri" olarak kodlanmıştır. Ancak Bakanlık tarafından bu işyeri 04 sıra numaralı "Petrol, Kimya, Lastik, Plastik ve İlaç" işkolunda olduğu değerlendirilerek yetki tespiti yapılmıştır. Bakanlığın neden bu şekilde davrandığı dosya içerisinden anlaşılamamaktadır.

Bu nedenlerle, mahkemece öncelikle davacının ... ve Sakarya'da yer alan işyerlerine ilişkin ... kayıtları, ticaret sicil kayıtları, ana sözleşme ile işyerlerindeki organizasyonu ve varsa işyerlerinin birbirleriyle ilgilerini gösterir yönetsel belgeler dosya kapsamına dahil edilmeli, burada yapılan işlerin bağımsız nitelikte olup olmadığı, sonucuna göre ortada tek bir işyeri ve ona bağlı yer mi, birden fazla işyeri mi olduğu, birden fazla işyeri mevcut ise bunun toplu iş hukuku anlamında aynı işkolunda yer alan işyerlerinden oluşan bir işletme mi olduğu, eğer işletme söz konusu ise bunun merkezinin neresi olduğu ortaya konulduktan sonra öncelikle yetkili mahkeme olunup olunmadığı belirlenmelidir. Bu noktada gerekirse keşif ve bilirkişi deliline de başvurularak sonuca gidilmelidir. Mahkemece resen araştırma yükümlülüğüne aykırı olarak eksik araştırma ile işletme merkezinin ve İş Kurumu Müdürlüğüne bağlı bulunduğu gerekçesiyle ...

Mahkemelerine yetkisizlik kararı verilmesi hatalıdır.

H) Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı nedenden BOZULMASINA, bozma sebebine göre sair temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, karardan bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine, dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, 12/10/2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.